

SØRLANDETS KUNSTMUSEUM

> 17.11.2018--24.03.2019

JAKOB WEIDEMANN

SKMU

JAKOB WEIDEMANN

Jakob Weidemann (1923–2001) er en av våre mest folkekjære malere, og i utstillingen på Sørlandets Kunstmuseum kan du se arbeider fra hele hans kunstnerskap. Hans tidlige produksjon vektlegges spesielt, med fokus på 1940- og 50-tallet. I denne perioden staket han ut kursen for det abstrakte maleriets utvikling i Norge. Utstillingen tar også for seg Weidemanns velkjente Skogbunnbilder og temperamalerier fra 60-tallet, samt hans senere sommerlandskap og blomsterengmotiver.

For Sørlandets Kunstmuseum er Jakob Weidemann-utstillingen en god anledning til å vise frem hvilke sentrale verk av Weidemann som inngår i Tangensamlingen. Nicolai Tangens store samling av nordisk modernistisk kunst inneholder blant annet betydelige verk av Weidemann. Disse blir nå lagt inn i AKO Kunststiftelses samling, som blir gitt til Sørlandets Kunstmuseum i form av et evigvarende deponi. Disse arbeidene presenteres nå for første gang for publikum.

Utstillingen *Jakob Weidemann* er kuratert av Karin Hellandsjø, og er realisert som et samarbeid mellom Henie Onstad Kunstsenter, Trondheim Kunstmuseum og Sørlandets Kunstmuseum.

DEN TIDLIGE PERIODEN

Jakob Weidemann ble født i 1923 i Steinkjer. Han startet sin utdannelse ved Statens Kunstakademi i 1941, og året etter holdt han sin første separatutstilling i Paus Knudsens Kunsthandel i Bergen. Her viste Weidemann portretter, landskap, interiører og aktstudier, der spesielt farge som virkemiddel står sentralt.

På grunn av krigen flyktet Weidemann til Sverige i 1944, og meldte seg til de norske polititroppene der. En sprengningsulykke medførte at han mistet synet på det ene øyet. “Det var eksplosjonen som gjorde meg til maler”, uttalte han senere. Etter endt sykehusopphold begynte Weidemann på Konsthögskolan i Stockholm. I Sverige kom han i kontakt med den sentrale kjernen av svenske etterkrigskunstnere, og deres nye tanker om billedrom – konkretister som Lennart Rohde og Olle Bonniér er eksempler. Dette ble avgjørende for Weidemanns utvikling som kunstner.

GJENNOMBRUDD SOM MALER

Utstillingen på Blomqvist Kunsthandel i Oslo i 1946 betraktes som Weidemanns debututstilling og hans gjennombrudd som maler.

I utstillingen viste han bilder som spenner vidt i forhold til både formspråk og uttrykk, fra fabulerende og surrealistisk inspirerte komposisjoner til fargesprakende arbeider i et geometrisk-abstrakt formspråk. I bildene

Jakob Weidemann, *Akt / Nude*, 1942, 79,5 x 59,5 cm, olje på plate / oil on wooden board.
Lillehammer Kunstmuseum

glir landskap og figurer over i hverandre i et lappeteppe av motivfragmenter og former. Eksempler på verk fra denne perioden er *Den gale* (1945) og *Sjømannsenken* (1945–46).

MOT ET ABSTRAKT MALERI

I løpet av 50-årene etablerer Weidemann seg som kunstner, og betraktes nå som en katalysator for mye av det som skjer blant en yngre generasjon kunstnere. På 50-tallet var det norske kunstlivet generelt preget av stillstand. Man ønsket å videreføre de tendensene som allerede hadde etablert seg før krigen, og nye initiativer og retninger ble slått hardt ned på.

Mot et slik bakteppe kommer Weidemanns nyskapende arbeider virkelig frem som nettopp det. Han bryter billedflaten opp i rene, klare fargefelt adskilt av kraftige konturer. Weidemann bygger her videre på erfaringer fra kontakten med de svenske konkretistene, men også med inspirasjon fra danske kunstnere som Robert Jacobsen, Richard Mortensen og COBRA-malere som Asger Jorn og Henry Heerup. På linje med Weidemann strebet de alle etter en fornyelse av kunsten.

I forhold til utviklingen av det abstrakte maleriet var offentlige utsmykningsoppgaver viktige på veien mot å få aksept i Norge. Weidemann jobbet med flere slike utsmykningsoppdrag, sammen med norske kollegaer som Inger Sitter, Odd Tandberg og Gunnar S.

Jakob Weidemann, *2 i badet / 2 in the bath*, 1947, 116 x 89 cm, olje på plate / oil on wooden board.
Munchmuseet, Rolf E. Stenersens gave til Oslo by

Gundersen, kunstnere som alle beveget seg innenfor et slikt abstrakt formspråk. Weidemann ble her betraktet som en sentral foregangsfigur. Gunnar S. Gundersen beskrev Weidemann som “Tuntreet” i norsk kunst, for å understreke hans posisjon som klippe og inspirator gjennom flere tiår.

SKOGBUNNBILDENE

Weidemann utvikler Skogbunnbildene tidlig på 60-tallet. Med et uttalt mål om å “abstrahere den norske skogbunn”, arbeider han frem malerier med en mørk koloritt, utført med tunge, pastose malingslag, der stoffligheten og fargen i bildene er avgjørende.

I 1961 åpnet Weidemann sin første utstilling viet Skogbunnbildene på Kunstnerens Hus i Oslo. Utstillingen har i etterkant blitt stående som den abstrakte kunstens gjennombrudd i Norge, den vakte oppsikt utover landets grenser. Ved å vende tilbake til naturen som inspirasjonskilde, hadde Weidemann knyttet det abstrakte uttrykket sammen med noe “urnorsk”, og gitt det en form folk kunne forstå.

TEMPERA

Utover på 60-tallet forlater Weidemann den kraftige materialbruken i Skogbunnbildene, og begynner å ta i bruk tempera. Uttrykket blir nå lettere og mer impulsivt, da tempera er en teknikk som må utføres relativt raskt.

Maleriene får et nærmest lyrisk uttrykk, med farger som etter hvert blir sterkere og klarere. Han begynner i denne perioden å arbeide med motiver som utføres i et spontant og ekspressivt formspråk.

Som i Skogbunnbildene var det ikke et konkret landskap Weidemann her ville formidle, men en indre opplevelse av lyset og naturens vekst. Weidemann forlot heller aldri bildenes innhold, dette forankret han gjennom titlene.

Inspirasjon fra arbeidet med kirkeutsmykningen i Steinkjer kirke (1964–65) tar han med seg i senere malerier, som gjennom sine titler kan knyttes opp mot en religiøs tematikk. *Tåke i Getsemane* (1965) og *Tornekronen* (1965) er eksempler på dette.

SENERE OLJEMALERIER

Mot slutten av 60-tallet forlot Weidemann temperateknikken til fordel for olje på lerret, som han holdt seg til livet ut. I 1973 ble han Festspillutstiller for andre gang, med utstillingen *I lys av hestehoven*. Her videreutviklet han det temaet som skulle oppta ham i hele den siste fasen av kunstnerskapet, naturen og opplevelsen av blomstenes evige drift mot lyset. Formspråket varierte, noen ganger i retning av det sfæriske. Kunstneren ønsket i denne perioden fremfor alt å formidle skjønnheten og det vakre med sine lysfylte maleriske transformasjoner av naturinntrykk.

JAKOB WEIDEMANN

Jakob Weidemann is one of Norway's most beloved painters, and in the exhibition at Sørlandets Kunstmuseum, you can see works from his entire career. Special emphasis is on his early works from the 1940s and '50s. In this period he functioned as a pioneer for the development of abstract painting in Norway. The exhibition presents his well-known Forest Floor pictures and tempera paintings from the 1960s, also his later works themed on summer landscapes and fields of flowers.

For Sørlandets Kunstmuseum, the exhibition *Jakob Weidemann* is a good opportunity to show the central works by Weidemann that are in the Tangen Collection. Nicolai Tangen's large collection of Nordic Modernist art contains significant works by Weidemann. These have now been added to AKO Art Foundation's collection, which is given to Sørlandets Kunstmuseum as a permanent deposit. These works are now being presented to the public for the first time.

Curated by Karin Hellandsjø, the exhibition *Jakob Weidemann* is produced through collaboration between the art museums Henie Onstad Kunstsenter, Trondheim Kunstmuseum and Sørlandets Kunstmuseum.

Jakob Weidemann, *Flagging. Frigjøring / Flags. Emancipation*, 1946, 92 x 73 cm, olje på lerret / oil on canvas. Munchmuseet, Rolf E. Stenersens gave til Oslo by

THE EARLY PERIOD

Jakob Weidemann was born in 1923 in Steinkjer. He began studying at Oslo's art academy in 1941, and the following year, held his first solo exhibition at the art dealer Paus Knudsens Kunsthandel in Bergen. This exhibition featured portraits, landscapes, room interiors and studies of nudes. In all these works, the artistic means of colour are central.

Due to circumstances during World War II, Weidemann fled to Sweden in 1944 and joined the Norwegian police forces there. An accident with explosives caused him to lose sight in one eye. 'It was the explosion that made me a painter', he later said. After hospitalization, Weidemann enrolled in the art academy Konsthögskolan in Stockholm. While in Sweden, he came into contact with the main Swedish Post-War artists, two examples being the Concretists Lennart Rohde and Olle Bonniér. Their new ideas about pictorial space were crucial for Weidemann's artistic development.

BREAKTHROUGH AS A PAINTER

An exhibition at the art dealer Blomqvist Kunsthandel in Oslo in 1946 is considered Weidemann's debut exhibition and breakthrough as a painter.

In the exhibition, he shows great diversity in terms of both visual language and expression. The works range from imaginative and surrealistically-inspired

compositions to brightly coloured pictures executed in a geometric-abstract idiom. In the pictures, landscapes and figures merge into each other in a patchwork of fragments and forms. Examples of works from this period are *The Mad One* (1945) and *The Sailor's Widow* (1945–46).

TOWARDS ABSTRACT PAINTING

In the 1950s, Weidemann establishes himself as an artist and comes to be seen as a catalyst for much of what is happening amongst a younger generation of artists. Norwegian art in this decade is generally marked by stagnation. There is a desire to perpetuate the tendencies that had already been established before the war, and new initiatives and directions are strongly discouraged.

Seen against such a backdrop, Weidemann's innovative works appear most striking. He breaks the pictorial plane into fields of pure and clear colour separated by powerful contours. In doing this, he builds on experiences from his contact with the Swedish Concretists, but also on inspiration from Danish artists such as Robert Jacobsen and Richard Mortensen and COBRA painters such as Asger Jorn and Henry Heerup. Like Weidemann, they all strive for a renewal of art.

Commissions for public art are important steps on the road to gaining acceptance for abstract painting and for its development in Norway. Weidemann produces several works of public art, and, as with the public artworks by

Jakob Weidemann, *Hestehov / Coltsfoot*, 1965, 110 x 90 cm, olje og tempera på lerret / oil and tempera on canvas.
Privat eie / Private collection

Norwegian colleagues such as Inger Sitter, Odd Tandberg and Gunnar S. Gundersen, all are executed in an abstract visual language. Weidemann is seen as an important pioneer in this area. Gunnar S. Gundersen describes him as a 'courtyard tree' in Norwegian art, thus emphasizing his position as a solid source of inspiration through several decades.

THE FOREST FLOOR PICTURES

Weidemann develops his Forest Floor pictures in the early 1960s. With the stated goal of 'abstracting the Norwegian forest floor', he creates paintings in dark colours and heavy impasto layers of paint. In these works, materiality and colour are crucial.

In 1961 Weidemann's first exhibition devoted to the theme of the forest floor opens at the gallery Kunstnerens Hus in Oslo. In retrospect, this exhibition is seen as the breakthrough for abstract art in Norway, and it draws international attention. By returning to nature as a source of inspiration, Weidemann links abstract expression with something 'primordially Norwegian', and thereby gives it a form people can understand.

TEMPERA

As the 1960s progress, Weidemann gives up the hefty materiality so typical for the Forest Floor series and begins using tempera paint. His expression becomes

lighter and more impulsive, since the fast-drying medium requires relatively rapid execution. His paintings gain an almost lyrical expression, with colours that eventually become stronger and less mixed. He begins, in this period, to work with subject matter painted in a spontaneous and expressive way.

Just as with the Forest Floor series, there is no specific landscape Weidemann wants to depict in the tempera paintings, but rather an emotional experience of light and nature's growth. Nevertheless, he never rejects the possibility of content in his pictures, and he uses the work titles to forge links to it.

Inspiration from his embellishment project at Steinkjer Church (1964–65) is perpetuated in his later paintings, and through their titles, they can be linked to religious themes. *Mist in Getsemane* (1965) and *The Crown of Thorns* (1965) are examples of this.

LATER OIL PAINTINGS

In the late 1960s Weidemann exchanges the tempera technique for oil on canvas, continuing with it for the rest of his life. In 1973 he is the featured exhibitor for Bergen International Festival (for the second time). There he presents the exhibition *In Light of the Coltsfoot*, which gives him the opportunity to develop the theme that will occupy him for the rest of his career: nature and the flowers' constant tilting towards light. His visual

Jakob Weidemann, *Detalj / Detail*, 1957, 46 x 55 cm, olje på lerret / oil on canvas.
KODE Kunstmuseer og komponisthjem. Nicolai Tangen, London

language varies, sometimes moving in the direction of the spherical. In this period, he wants above all else to communicate beauty through luminous and painterly transformations of his impressions of nature.

ARRANGEMENTER

21. november kl. 19

ArtTalk med Karin Hellandsjø, kurator for Jakob Weidemann-utstillingen

6. februar kl. 19

Konsert med Kim Rysstad

13. februar kl. 19

ArtTalk med Jan Vincents Johannessen

OMVISNINGER I UTSTILLINGEN

22. november kl. 12

Senioromvisning i Jakob Weidemann-utstillingen

5. desember kl. 13

Babyomvisning i Jakob Weidemann-utstillingen

26. januar kl. 13

Omvisning med bobler

VERKSTEDER

1. og 2. desember kl. 11–16

Stjerneverksted i BARNAS Kunstmuseum

7., 8., 14. og 15. desember kl. 11–13 og 14.30–17

Juleverksted. Lag stjerner, pynt en Weidemann (kakemann) og lag ditt eget postkort

13. desember kl. 12

Weidemann-inspirert verksted for seniorer

VIL DU VITE MER OM JAKOB WEIDEMANN?

I museumsbutikken finner du den flotte boka *Jakob Weidemann*, samt sjal, kort og notisbøker med motiv fra verk av kunstneren.

Med forbehold om endringer.

Følg med på våre nettsider, www.skmu.no, og meld deg på vårt nyhetsbrev for oppdatert informasjon.

Sørlandets Kunstmuseum mottar støtte fra Kulturdepartementet, Vest-Agder fylkeskommune, Aust-Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune.

SØRLANDETS KUNSTMUSEUM

SKIPPERGATA 24B / PB 662, N-4666 KRISTIANSAND, NORWAY

+47 38 07 49 00

ÅPNINGSTIDER

Tirsdag–søndag 11–17

Onsdag 11–22

BILLETTPRISER

- Voksne kr 100, honnør og student kr 80
- Barn gratis i følge med betalende voksen
- Fri entré til utstillingene for medlemmer
- Egne priser for verksteder og arrangementer

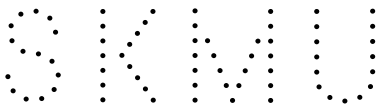
OPENING HOURS

Tuesday–Sunday 11 am–5 pm

Wednesday 11 am–10 pm

ADMISSION FEES

- Adults NOK 100, concessions and students NOK 80
- Children free admission accompanied by paying adult
- Free admission to exhibitions for members
- Special prices for workshops and events

SPAREBANKEN SØR

SØRLANDETS
KUNSTMUSEUM

SKMU.NO
[FACEBOOK/SKMU.NO](https://www.facebook.com/skmu.no)

Forside / Front cover: Jakob Weidemann, Tåke i Getsemane / Mist in Getsemane, 1965
(utsnitt / detail). Foto / Photo: Øystein Thorvaldsen / Henie Onstad Kunstsenter